

Svar till: u.remissvar@regeringskansliet.se
kopia till
u.uh.remissvar@regeringskansliet.se
Diarienummer U2025/00722

Remiss av betänkandet En socionomutbildning i tiden, SOU 2025:27

Föreningen Sveriges socialchefer (FSS) har från Utbildningsdepartementet fått remiss av betänkande av Utredningen om en översyn av socionomexamen, En socionomutbildning i tiden (SOU 2025:27). Remissvaret ska ha kommit in till Utbildningsdepartementet senast den 12 juni 2025.

Om FSS

FSS är en partipolitiskt obunden förening som företräder cirka 400 socialchefer i landet. Utifrån vår profession och tillgänglig kunskap verkar vi för utveckling av den svenska välfärden.

Sammanfattning

FSS delar i stort utredningens förslag till förnyelse av socionomutbildningen, med nedanstående kommentarer.

FSS anser:

- att, i likhet med utredningen, en ny utredning behöver tillsättas snarast som utreder förutsättningarna för specialistsocionom med utgångspunkt i skuggutredningens förslag.
- att förslagen till förändringar av examensordning är i flera delar relevanta, **men** att det känns mycket tveksamt om alla förändringar i examensordningen kan rymmas inom en oförändrad omfattning av socionomutbildningen.
- att, i likhet med utredningen, socionomutbildningen absolut ska behålla karaktären av generalistutbildning samt att större likvärdighet skapas mellan de olika utbildningsanordnarnas socionomutbildningar.
- att, i likhet med utredningen, det betonas vikten av att studenterna utbildas i sambandet mellan vetenskap och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen.
- att det, i likhet med utredningen, inte nog kan betonas att socialtjänsten **inte ska bli en mer repressiv myndighet**.
- att det är rimligt att en miniminivå på juridisk utbildning fastställs i examensordningen.
- att, i likhet med utredningen, den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU) är en väldigt viktig del i socionomutbildningen, varför FSS ställer sig bakom förslaget på minst 30 hp handled VFU.

- att, i likhet med utredningen, arbetsgivarna behöver statligt ekonomiskt stöd för att stimulera erfarna socionomer att vara handledare inom VFU.
- att en ekonomisk ersättning för VFU även är en viktig likställighetsprincip jämfört med andra utbildningar.

Nedan angivna sidhänvisningar refererar till sidorna i SOU 2025:27.

Avsnitt 6 i utredningen

Examensordningen

Föreslagna förändringar i examensordningen är i flera stycken bra och relevanta. (sid 234–254)

Däremot är det en utökning av antalet mål (+1) samt att befintliga mål fått utökning och/eller omformulering (elva stycken) i vad som ska inrymmas i socionomutbildningen. En delmängd i detta är att förslaget om minst 30 hp i socionomutbildningen (i sak behöver det inte vara fel) bidrar till det påtagligt ökade uppdrag som socionomutbildningen ska innehålla utan att den utökas.

FSS ställer sig frågande till om förslagen till justeringar i examensordningen är rimliga och möjliga inom ramen för en oförändrad längd på socionomutbildningen.

Avsnitt 6.1 i utredningen

Generalistutbildning

FSS instämmer fullständigt med utredningen att det är bra och viktigt att socionomprogrammets karaktär av generalistutbildning bibehålls. (sid 235)

FSS ser det också, i likhet med utredningen, önskvärt att större likvärdighet mellan de olika socionomprogram kan uppnås. (avsnitt 6.5, sid 262)

Vetenskap och beprövad erfarenhet

FSS anser att det är bra att utredningen lyfter fram vikten av att studenterna ska ”visa kunskap om sambandet mellan vetenskap och beprövad erfarenhet och sambandets betydelse för yrkesutövningen”. FSS vill ytterligare trycka på vikten av att studenterna under sin utbildningstid behöver ges möjlighet att utveckla förmåga till kritisk reflektion och kunna fånga upp ny forskning och annan relevant utveckling av yrkesrollen. (sid 237 och 249).

FSS kan inte nog starkt betona det som även utredningen anger: att socialtjänsten **inte ska bli en mer repressiv myndighet**. Tvärtom ska socialtjänsten genom förstärkt kunskap inom sitt yrkesområde vara en mycket relevant motvikt till onödigt ingripande påföljder för barn och unga. Detta förhållningssätt bör omfatta hela fältet av socialt arbete, inte bara barn och unga. (sid 241)

Ungdomsbrottslighet

I utredningens avsnitt Ytterligare specialiseringar inom området ungdomsbrottslighet (sid 241) ser FSS att utredningens mandat i denna utredning varit begränsat till att föreslå åtgärder inom befintlig ram för socionomutbildningen. Vad gäller till exempel ungdomsbrottslighet kommer några högskolepoäng i detta ämne inte att ge de kunskaper som kan

skapa möjlighet till reell förändring av hur dessa utmaningar ska mötas, möjligen kan viss grundläggande förståelse för problematiken åstadkommas.

En mycket mer verkningsfull åtgärd ser FSS i att utreda möjligheterna för specialistsocionom som den så kallade skuggutredningen har lagt fram. Där skulle en specialistutbildning kunna vara på exempelvis temat ungdomskriminalitet och skapa förutsättningar för att verkligen kunna angripa denna stora utmaning.

Även denna utredning tar upp skuggutredningens förslag om specialistsocionom och anser själva att de förslagen behöver utredas vidare. (sid 280).

Avsnitt 6.3 i utredningen

Juridik i utbildningen

Ett av socionomernas viktigaste verktyg är att kunna arbeta med relationer och skapa tillit till och tillsammans med de människor de möter.

Men FSS ser också, liksom utredningen, behovet av att socionomer har en gedigen kunskap kring de lagar som styr och påverkar det sociala arbetet, oavsett inom vilket område en socionom arbetar. (sid 250 ff).

FSS ser det därför som rimligt att en miniminivå på juridisk utbildning fastställs i examensordningen.

Avsnitt 6.4 i utredningen

Verksamhetsförlagd utbildning

FSS anser i likhet med utredningen (sid 255 ff) att den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU) är en mycket central del i en socionomutbildning. Den delen av utbildningen behöver behållas och även förstärkas.

FSS ställer sig bakom utredningens förslag på att en socionomutbildning ska innehålla handled VFU på minst 30 hp.

FSS inser och instämmer i att arbetsgivarna kommer att ha en viktig roll i den handleda VFU:n. (sid 265 f)

FSS delar även till fullo utredningens och SKR:s syn på att kommunerna/arbetsgivarna behöver ges ekonomisk ersättning från staten för att öka möjligheten till att stimulera erfarna socionomer att ta på sig uppdraget som handledare.

En ekonomisk ersättning för detta uppdrag är också viktigt ur likställighetsprincipen jämfört med andra utbildningar, till exempel sjuksköterskor och lärare.

Med ovanstående förbättringar instämmer FSS i att det är ett ansvar för arbetsgivarna att ställa kvalificerade VFU-platser och handledare till utbildningsanordnarnas förfogande.

Avsnitt 7.1.4 i utredningen

Specialistsocionom – skuggutredningen

FSS ställer sig helt bakom utredningens förslag att frågan om att utreda behovet av en förlängd socionomutbildning med examen på avancerad nivå som presenterats av skuggutredningen behöver utredas i en ny statlig utredning. En sådan utredning behöver tillsättas i närtid.

FSS instämmer i skuggutredningens bedömning att för att det sociala arbetet ska utvecklas vidare i enlighet med den förväntade nya socialtjänstlagen, behöver arbetsgivarna ges möjlighet att rekrytera specialistsocionomer inom en rad olika områden. En fördjupad specialistutbildning är helt i linje med den kommande socialtjänstlagens krav på att verksamheten ska bedrivas i överensstämmelse med vetenskap och beprövad erfarenhet.

FSS inser att det kommer att ställa krav på arbetsgivarna att inrätta tjänster som svarar upp mot de utbildade specialistsocionomer som kommer finnas, och som är inom områden som respektive arbetsgivare anser angelägna. FSS anser att fördjupad kunskap inom olika delar av det sociala arbetsfältet kommer att ge märkbart ökad möjlighet att kunna ge adekvata kunskapsbaserade insatser för olika målgrupper.

För Föreningen Sveriges socialchefer

Monica Persson

Ordförande

Föreningen Sveriges socialchefer är en partipolitiskt obunden förening som verkar för utveckling av den svenska välfärden. Vi bedriver påverkansarbete inom socialpolitiska frågor, bland annat genom den årliga konferensen Socialchefsdagarna.